

Broj: 01-283-10/22/R-58-442

Datum: 15. decembar 2022. godine

Na osnovu odredbi člana 28. tačke 4. i 6. i člana 30. stav 2. Zakona o električnoj energiji (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 68/20, odlučujući po zahtjevu podnosioca operatora distributivnog sistema Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - Matično preduzeće a.d. Trebinje - Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ akcionarsko društvo Pale, za utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema, Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske na 58. redovnoj sjednici održanoj 15. decembra 2022. godine u Trebinju, donijela je

R J E Š E N J E
o utvrđivanju potrebnog godišnjeg prihoda
operatora distributivnog sistema

1. Privrednom društvu Mješoviti holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ - Matično preduzeće a.d. Trebinje - Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ akcionarsko društvo Pale, utvrđuje se potreban regulatorni godišnji prihod u iznosu od 23.316.619 KM za distribuciju 362.247.557 kWh električne energije.
2. Potreban prihod za nadoknadu godišnjih prenesenih troškova korišćenja prenosne mreže za Elektroprenos-Elektroprijenos a.d. Banja Luka, Nezavisnog operatora sistema u BiH i systemske i pomoćne usluge iznosi 5.476.313 KM.
3. Ukupan godišnji prihod za obavljanje djelatnosti iz tačke 1. i nadoknadu troškova iz tačke 2. koji služi za utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema iznosi 28.792.932 KM.
4. Odobreni prihod iz tačke 3. dispozitiva ovog rješenja primjenjuje se za utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema u Republici Srpskoj, koji će se primjenjivati za električnu energiju isporučenu od 1. januara 2023. godine.
5. Ovo rješenje je konačno i objavljuje se u Službenom glasniku Republike Srpske i na internet stranici Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske.

O b r a z l o ž e n j e

Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (u daljem tekstu: Regulatorna komisija) je 3. maja 2022. godine primila Zahtjev privrednog društva Mješoviti holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ - Matično preduzeće a.d. Trebinje - Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ akcionarsko društvo Pale (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva ili ED Pale) za odobrenje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema u Republici Srpskoj, broj 06-5088/22 od 29. aprila 2022, a koji je u Regulatornoj komisiji zaveden pod brojem 01-283-1/22. Zahtjevom se traži povećanje regulatornog potrebnog prihoda zbog povećanja troškova rada i održavanja, posebno troškova zarada i naknada

zarada, troškova proizvodnih usluga, povećanja troškova materijala, povećanja troškova distributivnih gubitaka izazvanih rastom cijena električne energije i povećanjem zahtijevanog povrata na kapital.

Na povećanje zahtijevanog regulatornog potrebnog prihoda uticalo je i povećanja troškova prenosa električne energije i rada Nezavisnog operatora sistema i troškova sistemskih i pomoćnih usluga čije utvrđivanje je u nadležnosti Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK).

Na 43. redovnoj sjednici, održanoj 15. jula 2022. godine, Regulatorna komisija je donijela Zaključak o provođenju tarifnog postupka i održavanju javnih rasprava broj 01-421-1/22/P-43-240 radi odobrenja tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema po zahtjevima operatora distributivnih sistema koji obavljaju djelatnost distribucije i upravljanja distributivnim sistemom električne energije na teritoriji Republike Srpske. Ovim zaključkom utvrđeni su način i rokovi dostave komentara javnosti, propisani uslovi i kriterijumi za sticanje statusa stranke u postupku, određeni voditelji postupka i utvrđen raspored održavanja formalnih rasprava za svako preduzeće pojedinačno.

U skladu sa članom 24. Pravilnika o javnom razmatranju i postupku rješavanja sporova (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 74/12), Regulatorna komisija je, dana 15. jula 2022. godine, u dnevnom listu „Glas Srpske“ i na internet stranici Regulatorne komisije objavila Obavještenje za javnost o pokrenutom tarifnom postupku i održavanju javnih rasprava, kojim je javnost upoznata sa osnovnim elementima podnesenih zahtjeva, kao i o mjestu i vremenu održavanja formalnih rasprava. Ovim obavještenjem zainteresovana lica su pozvana da podnesu svoje pisane komentare na zahtjeve i istovremeno obavijestena da mogu podnijeti Regulatornoj komisiji zahtjev za sticanje statusa stranke u postupku, navedeni kriterijumi za sticanje statusa stranke u postupku i rok za podnošenje zahtjeva.

Do isteka naznačenog roka za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa stranke u postupku, zahtjev je dostavio Mješoviti holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ Matično preduzeće a.d. Trebinje (u daljem tekstu: MH ERS MP).

Regulatorna komisija je, na 45. redovnoj sjednici, održanoj 4. avgusta 2022. godine, razmotrila podneseni zahtjev za sticanje statusa stranke u postupku, ocijenila da je osnovan i da ispunjava propisane kriterijume, te donijela Rješenje broj 01-421-6/22/R-45-253, kojim se usvaja zahtjev MH ERS MP i utvrđuje status stranke u postupku radi odobrenja tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema u Republici Srpskoj.

Voditelj postupka je podnosiocima zahtjeva 28. jula 2022. godine uputio dopis broj 01-421-5/22, kojim su nominovana pitanja o kojima će se raspravljati na formalnoj raspravi i od podnosioca zahtjeva je zatraženo dostavljanje dodatne dokumentacije i izjašnjenja u cilju dodatnog pojašnjenja stavki iz samoga zahtjeva podnosioca. Podnosilac zahtjeva je obaviješten da će se na formalnoj raspravi provoditi dokazni postupak za utvrđivanje bitnih činjenica na osnovu kojih će Regulatorna komisija donijeti konačnu odluku o zahtjevima, te da je neophodno, u cilju efikasnijeg rada na formalnoj raspravi, izjašnjenja po navedenim pitanjima dostaviti i u pisanoj i elektronskoj formi, prije same rasprave na kojoj će se opunomoćeni predstavnici i usmeno izjasniti po navedenim pitanjima.

Podnosilac zahtjeva je 23. avgusta 2022. godine dostavio tražena izjašnjenja na nominovana pitanja za formalnu raspravu – dokument broj 06-9498/22 od 22. avgusta 2022. godine pod nazivom „Formalna rasprava – Zahtjevi za odobrenje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema, izjašnjavanje po pitanjima nominovanim za raspravu“. U navedenom dokumentu dati su odgovori, pojašnjenja i konstatacije za određene tehno-ekonomske veličine koje su sadržane u zahtjevu podnosioca.

Formalna rasprava je održana, dana 2. septembra 2022. godine, a odvijala se u skladu sa odredbama Pravilnika o javnom razmatranju i postupku rješavanja sporova. Podnosioca zahtjeva i stranku u postupku na ovoj raspravi su zastupali ovlašćeni punomoćnici koji su priložili uredne punomoći u spis.

Ukupan zahtijevani prihod za utvrđivanje tarifnih stavova za korisnika distributivnog sistema prema zahtjevu podnosioca iznosio je 35.316.092 KM, od čega za regulatorni potreban prihod za operatora distributivnog sistema 31.353.877 KM i za pokrivanje troškova korišćenja prenosne mreže u iznosu od 3.962.215 KM.

Nakon razmatranja podnesenog zahtjeva sa pratećom dokumentacijom, te ocjene dokaza izvedenih na formalnoj raspravi, voditelj postupka je, na osnovu odredbe člana 39. Pravilnika o javnom razmatranju i postupku rješavanja sporova, sačinio Izvještaj voditelja postupka sa preporukom za odlučivanje, koji je, dana 15. novembra 2022. godine, dostavljen strankama u postupku – podnosiocu zahtjeva i MH ERS MP-u. Strankama je ostavljen rok za podnošenje komentara na izvještaj do 22. novembra 2022. godine.

Podnosilac zahtjeva je dostavio komentare na Izvještaj voditelja postupka elektronskim putem, a zatim i putem pošte, aktom broj 05-11964/22 od 22. novembra 2022. godine. Dostavljeni komentari podnosioca zahtjeva razmatrani su i data su obrazloženja u narednom tekstu u tačkama na koje se komentari odnose.

U ostavljenom roku, stranka u postupku MH ERS MP nije imala komentara na Izvještaj voditelja postupka.

Regulatorna komisija je, na 58. redovnoj sjednici, održanoj 15. decembra 2022. godine, razmotrila cjelokupnu dokumentaciju iz ovog postupka i donijela konačno rješenje.

Prilikom utvrđivanja ukupnog potrebnog prihoda, kao i prilikom razmatranja komentara podnosioca zahtjeva, Regulatorna komisija je vodila računa o efektima promjena na krajnje kupce u Republici Srpskoj i obavezi zaštite krajnjih kupaca u smislu izbjegavanja naglih i velikih promjena tarifnih stavova u jednom tarifnom postupku.

Plan distribucije električne energije

Podnosilac zahtjeva zasnovao je zahtjev na potrebi distribucije električne energije za korisnike distributivnog sistema u količini od 341.247.557 kWh na osnovu trogodišnjeg elektroenergetskog bilansa za period 2022. do 2024. godina, na osnovu čega je urađen i Izvještaj voditelja postupka.

Regulatorna komisija je kao osnov za utvrđivanje varijabilnih troškova operatora distributivnog sistema i izračunavanje tarifnih stavova za korišćenje distributivne mreže koristila podatke iz Elektroenergetskog bilansa Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ za period 2023. do 2025. godine, koji je usvojen 21. septembra 2022. godine, te je planirana prosječna godišnja potrošnja korisnika distributivnog sistema podnosioca za tarifni period 2023. do 2025. godina u količini od 362.247.557 kWh električne energije, planirana obračunska snaga od 3.433.472 kW, pri čemu su izvršena potrebna usaglašavanja u skladu sa Tarifnim sistemom za prodaju električne energije i korišćenje distributivnog sistema (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 119/22) (u daljem tekstu: Tarifni sistem) i planirana prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija u količini od 13.475.344 kVarh.

Određivanje potrebnog prihoda za djelatnost distribucije

Regulativna osnova

Podnosilac zahtjeva je, kao dokaze za utvrđivanje regulativne osnove, koja predstavlja osnovu za utvrđivanje troškova poslovne aktivnosti i povrata na kapital, dostavio finansijske izvještaje za 2021. godinu, registar stalnih sredstava, Plan poslovanja za 2022. godinu i Plan poslovanja za period 2022-2024. godinu, te spisak otvorenih investicija na dan 31.12.2021. godine. Dostavljena je analitika sredstva koja se nalaze u pripremi na dan 31.12.2021. godini i plan je da ta sredstva budu aktivirana u 2022. godini. Navedeno je da sredstva iz amortizacije u cijelosti ne mogu da pokriju planirane investicije iz razloga što se dio sredstava iz amortizacije troši za nedostajuća sredstva za isplatu zarada. Kada je riječ o nelicenciranim sredstvima navedeno je da ne postoje saznanja da u evidenciji stalnih sredstava ima nelicenciranih sredstava, pa samim tim ona nisu ni uključena u regulativnu osnovu. Podnosilac je u svom zahtjevu dostavio korigovanu vrijednost regulativne osnove za tarifni period u iznosu od 93.428.032 KM. Zahtjevani iznos sredstava u pripremi za tarifni period iznosi 4.259.982 KM. Navedeno je da su investicije usaglašene sa dokumentom prostorno planskog uređenja i da se značajan dio sredstava odnosi na sanaciju mreže zbog zastarjelosti mreže.

Analizom finansijskih izvještaja i dostavljene dokumentacije, te na osnovu izjava podnosioca zahtjeva, procijenjena je neto vrijednost stalne imovine na dan 31. decembar 2022. godine, prema polugodišnjim finansijskim izvještajima za 2022. godinu, projektovanim na 31. decembar 2022. godine. Sredstva u pripremi su prihvaćena na način kako je dostavljeno u zahtjevu. Podnosilac zahtjeva nije pravilno primjenio odredbe Metodologije za utvrđivanje naknade za korišćenje distributivne mreže i obračun cijene korišćenja zatvorenog distributivnog sistema – u daljem tekstu: Metodologija (Službeni Igasnik Republike Srpske, broj 11/22) da se prilikom izračunavanja regulativne osnove neto vrijednost stalne imovine umanjuje za trošak amortizacije tekuće godine, kao i da se vrijednost sredstava u pripremi koja ulaze u regulativnu osnovu priznaju kao polovina vrijednosti sredstava čije se aktiviranje planira u tarifnom periodu. Vrijednost trajnih obrtnih sredstava koja su sastavni dio regulativne osnove izračunata je u skladu sa Metodologijom, prema podacima iz finansijskih izvještaja za 2021. godinu.

Nakon izvršenih korekcija određena je vrijednost regulativne osnove u vrijednosti **93.471.062**, kao što je prikazano u tabeli 1.

Tabela 1. Regulativna osnova (KM)

OPIS	ODOBRENO
Stalna sredstva na dan 31.12.2022.	95.529.352
Rashodovano stalna sredstva u 2023. godini	40.458
Sredstva u pripremi u 2023. godini	4.707.765
Amortizacija u 2023. godini	5.362.246
Trajna obrtna sredstva u 2023. godini	1.148.107
Stalna sredstva na dan 31.12.2023.	92.480.531
Regulativna osnova u 2023. godini	93.628.637
Rashodovano stalna sredstva u 2024. godini	40.458
Sredstva u pripremi u 2024. godini	3.937.649
Amortizacija u 2024. godini	5.162.246

Trajna obrtna sredstva u 2024. godini	1.148.107
Stalna sredstva na dan 31.12.2024.	91.600.534
Regulativna osnova u 2024. godini	92.748.640
Rashodovano stalna sredstva u 2025. godini	40.458
Sredstva u pripremi u 2025. godini	4.134.531
Amortizacija u 2025. godini	5.062.246
Trajna obrtna sredstva u 2025. godini	1.148.107
Stalna sredstva na dan 31.12.2025.	92.887.802
Regulativna osnova u 2025. godini	94.035.909
Regulativna osnova za 2023-2025.	93.471.062

Trošak amortizacije

Prema izjašnjenju podnosioca, trošak amortizacije je planirani iznos troška amortizacije, utvrđen u skladu sa Metodologijom i trošak rezervisanja nije uključen u ovaj trošak.

Nakon analize navedenog troška, Regulatorna komisija je odobrila iznos amortizacije u cjelosti na svu stalnu imovinu, koja ulazi u regulativnu osnovu u skladu sa finansijskim izvještajima podnosioca zahtjeva, kao i na imovinu koja se planira aktivirati u tarifnom periodu u iznosu od **5.195.579 KM**.

Troškovi materijala

Zahtijevani troškovi materijala predstavljaju planirane troškove materijala uvećane za postotak inflacije i rast cijena naftnih derivata. Podnosilac zahtjeva je naknadno dostavio fakture i narudžbenice iz tekućeg i prethodnog tarifnog perioda.

Evidentno je postojanje inflacije i opšte povećanje cijena, ali dostavljena dokumentacija za nabavku materijala po pojedinim stavkama u poređenju sa odobrenim stavkama materijala iz prethodnog tarifnog postupka nije jednoznačno indentifikovala pojedine stavke, pa nije bilo moguće vršiti njihovo poređenje kako bi se prihvatio zahtijevani procenat porasta troškova. Iznosi za pojedine stavke materijala nisu dovoljno transparentni, a samim tim i dovoljno pouzdani, te je Regulatorna komisija utvrdila troškove materijala na način da se prosječni ostvareni godišnji troškovi materijala za period 2019-2021. godine, koji su preuzeti iz revizorskih izvještaja podnosioca zahtjeva za segment djelatnosti distribucije, uvećaju za:

- 11,5% procijenjena stopa inflacije za period 2022. na 2021. godinu na osnovu podataka Zavoda za statistiku za prvih devet mjeseci ove godine i
- 1% procijenjena godišnja stopa inflacije za period 2023-2025. godine, kao što je prikazano u tabeli 2.

Tabela 2. - Troškovi materijala (KM)

Prosjeak ostvarenja 2019-2021.	1.000.332
2022. (inflacija 11,5%)	1.115.370
2023. (inflacija 1%)	1.126.524
2024. (inflacija 1%)	1.137.789
2025. (inflacija 1%)	1.149.167
ODOBRENO 2023-2025.	1.137.827

Troškovi rada

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da je zahtijevani iznos zarada dostavljen na osnovu Plana poslovanja za period 2022-2024. godine, a kao rezultat sistematizacije radnih mjesta koje su 2020. godini donijele uprave preduzeća svih operatora distributivnih sistema, na osnovu Studije restrukturiranja operatora distributivnog sistema i snabdjevača (26. marta i 15. oktobra 2019. godine, koju je uradio konsultant „PricewaterhouseCoopers Savjetovanje d.o.o.“ Zagreb, (u daljem tekstu: Studija PWC) i posljednjeg kolektivnog ugovora zaključenog između poslodavca i zaposlenih.

Studija PWC, koja je proistekla iz odluke Vlade Republike Srpske o usvajanju Programa reorganizacije Mješovitog holdinga „Elektorprivrede Republike Srpske“ Matično preduzeće a.d. Trebinje, faza 1 – reorganizacija distributivnih preduzeća i uspostavljanje javnog snabdijevanja čiji prijedlog je u skladu sa Zakonom o električnoj energiji izradio MH ERS Matično preduzeće, a.d. Trebinje u decembru 2020. godine, a na koju se operatori distributivnog sistema pozivaju da predstavlja osnov za utvrđivanje troškova zarada u ovom tarifnom postupku, daje smjernice za izradu novih sistemizacija radnih mjesta po operatorima distributivnog sistema, predviđa jedinstven broj radnih pozicija po opisu radnog mjesta i potrebnoj kvalifikacionoj strukturi (161 radno mjesto), ali ne utvrđuje i broj izvršilaca po pojedinim pozicijama, jer to zavisi od veličine i specifičnosti distributivnog područja.

Operatori distributivnih sistema su svojim sistematizacijama radnih mjesta, prateći smjernice Studije PWC u kojoj se ne predviđa ukupan broj izvršilaca, odredili potreban broj izvršilaca za svako specificirano radno mjesto, odnosno ukupan potreban broj zaposlenih, pri čemu su ispoštovali preporuku (zaključak) o smanjenju broja zaposlenih za 15%, s tim da se ovo smanjenje nije odnosilo na smanjenje broja zaposlenih u distributivnoj djelatnosti, nego na smanjenja ukupnog borja zaposlenih u distributivnim preduzećima, tj. distribuciju i snabdijevanje. Takođe, treba istaći da je Studija PWC ukazala da je zatečeni broj zaposlenih u elektrodistributivnim preduzećima za 42% veći od evropskih dobrih praksi.

Uporedno sagledavanje karakteristika distributivne mreže i to troškova zahtijevanih zarada svedenih na jedinicu dužine mreže, broj korisnika mreže i potrošnje između operatora distributivnih sistema u Republici Srpskoj, ukazuje na izuzetno velika odstupanja između operatora distributivnih sistema međusobno, koja su dobrim dijelom povezana sa gustom krajnjih kupaca i potrošnje, te konfiguracijom terena. Takođe, poređenje ovih parametara sa parametrima zemalja iz okruženja (Srbija, Hrvatska, Crna Gora i Federacija BiH), ukazuje na značajna odstupanja, pogotovo kada se ima u vidu razvijenost poređenih zemalja i njihov BDP po stanovniku.

Prema tome, zahtijevani model za utvrđivanje povećanja troškova zarada koji na osnovu nedovoljno utemeljenog potrebnog broja zaposlenih i kvalifikacione strukture broja izvršilaca koja favorizuje radna mjesta sa višim stručnim spremama, u odnosu na broj zaposlenih i kvalifikaciona strukturu iz 2007. godinu, se ne može bezuslovno prihvatiti i smatrati u potpunosti opravdanim. Takođe, ovaj zahtjev nije prihvatljiv i zbog toga što su i pomenute 2007. godine operatori distributivnih sistema obavljali svoju djelatnost u skladu sa zakonom tj. bez značajnijih smetnji, a sa druge strane u posmatranom periodu nije došlo do značajnog povećanja parametara mreže. Osim toga, i sama Studija PWC na koju se operatori distributivnog sistema pozivaju ukazuje na značajno veće odstupanje broja zaposlenih od dobrih evropskih praksi u odnosu na predloženo i realizovano smanjenje od 15%.

S obzirom na gore navedeno, odnosno da ne postoje dovoljno pouzdane i utemeljene činjenice na osnovu kojih bi se bez sumnje opravdali troškovi zarada, njihov iznos za naredni tarifni period je utvrđen polazeći od odobrenog troška zarada djelatnosti distribucije u tarifnom postupku iz 2007. godine, kada su ovi troškovi posljednji put

mijenjani, uz uvećanje od 77% koliko je iznosilo povećanje prosječnih bruto zarada u Republici Srpskoj u periodu 2021/2007. godina. Regulatorna komisija nije prihvatila uticaj hiperinflatornih kretanja cijena na troškove zarada nakon 2021. godine, kako ne bi učestvovala u dodatnom kreiranju inflacije i nastavku negativnih trendova.

Na ovaj način je uvažen princip jednakosti zaposlenih u Republici Srpskoj i zaštiti standard zaposlenih u operatorima distributivnih sistema. Takođe, izjašnjenja predstavnika operatora distributivnih sistema o potrebi zapošljavanja i zadržavanja visokobrazovanog i stručnog kadra, posebno tehničke struke, je opravdano i prioritarno, a zbog svega prethodno obrazloženog to je potrebno postići u okviru troškova zarada utvrđenih na navedeni način, ne ulazeći pri tome u potreban broj zaposlenih i pojedinačne zarade.

Podnosilac zahtjeva je, u komentarima na Izvještaj voditelja postupka, istakao nezadovoljstvo po pitanju predloženog troška zarada, istakavši da su mišljenja da je trebalo uvažiti zahtjev koji je podnosilac dostavio, a koji sačinjava kompletnu analizu prema radnim mjestima, kvalifikacionoj strukturi i koeficijentima utvrđenim prema važećoj sistematizaciji radnih mjesta.

Regulatorna komisija je utvrdila da navedeni komentar nije prihvatljiv, u skladu sa, već, gore navedenim obrazloženjem i prihvatila je preporuku voditelja postupka, te je odobrila troškove zarada u iznosu od **8.913.913 KM**, kako je prikazano u tabeli broj 3.

Tabela 3. Troškovi zarada (KM)

OPIS	
ODOBRENO 2016. (2007.)	5.036.109
ODOBRENO 2016. (2007.) (Zahtjev)	5.726.708
OSTVARENO 2021.	11.223.030
ZAHTJEV 2023-2025.	11.584.905
ODOBRENO 2023-2025.	8.913.913

Troškovi proizvodnih usluga

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da je zahtijevani iznos troškova proizvodnih usluga preuzet plana poslovanja, koji se radi na bazi istorijskih podataka. Troškovi proizvodnih usluga (troškovi usluga na izradi učinaka, troškovi transportnih usluga, troškovi PTT usluga, troškovi usluga održavanja, troškovi ostalih usluga, troškovi zakupnina, troškovi reklame i propagandi) treba da se utvrde kao prosječni godišnji troškovi za period 2019-2021. godine, koji su preuzeti iz revizorskih izvještaja. Troškovi transportnih usluga iz 2019. i 2020. godine umanjani su radi uporedivosti sa troškovima iz 2021. godini kada je došlo do smanjenja troškova PTT usluga zbog odvajanja djelatnosti snabdijevanja. Procenat smanjenja ovih troškova utvrđen je kao odnos troškova iz 2021. i troškova 2020. godinu. Evidentan je rast troškova usluga održavanja u odnosu na troškove odobrene u prethodnom tarifnom postupku.

Na osnovu cjelovite analize dokumentacije podnosioca, Regulatorna komisija je utvrdila troškove proizvodnih usluga u iznosu od **1.164.530 KM** kao što je prikazano u tabeli 4.

Tabela 4. Troškovi proizvodnih usluga (KM)

ODOBRENO 2016.	394.353
OSTVARENO 2021.	1.524.353
ZAHTJEV 2023-2025.	1.624.051
ODOBRENO 2023-2025.	1.164.530

Troškovi nematerijalnih usluga

Podnosilac je istakao da su ostvareni nematerijalni troškovi sačinjeni od: nematerijalnih troškova, nematerijalnih troškova (vertikalno integrisanog preduzeća) i nekontrolisanih troškova rada i održavanja. Najveći udio nematerijalnih troškova čine usluge sertifikacije proizvodnih procesa, konsultantske usluge i usluge revizije. Nematerijalni troškovi (vertikalno integrisano preduzeće) su troškovi opštih i zajedničkih poslova. Nekontrolisane troškove rada čine usluge osiguranja, članarine, naknade, takse, troškovi registracije. Zahtijevani nematerijalni troškovi predstavljaju planirane troškove bazirane na istorijskim podacima iz prethodnog perioda.

Odlučeno je da se troškovi nematerijalnih usluga (troškovi advokatskih usluga, troškovi revizije, troškovi usluga održavanja softvera, troškovi konsultantskih usluga, troškovi reprezentacije, troškovi neproizvodnih usluga, troškovi premija osiguranja, troškovi platnog prometa, troškovi članarina, ostali nematerijalni troškovi, troškovi poreza i doprinosa, sudske takse) utvrde kao prosječni godišnji trošak za period 2019-2021. godine, na osnovu podataka iz revizorskih izvještaja podnosioca zahtjeva, u iznosu od **815.971 KM**, kao što je prikazano u tabeli 5.

Tabela 5. Troškovi nematerijalnih usluga (KM)

ODOBRENO 2016.	1.128.505
OSTVARENO 2021.	594.784
ZAHTJEV 2023-2025.	850.518
ODOBRENO 2023-2025.	815.971

Kada su u pitanju nematerijalni troškovi koji se odnose na vertikalno integrisano preduzeće MH ERS MP, njihovo postojanje datiralo je iz vremena kada se MP finansiralo prvenstveno iz sredstava koja su im uplaćivala zavisna preduzeća, što danas nije slučaj, s obzirom da MH ERS MP ima više izvora finansiranja.

Osim toga, s obzirom da je izvršeno restrukturiranje MH ERS i da su operatori distributivnog sistema nezavisna privredna društva, što je zakonom propisano, osnova za priznavanje ovog troška, u okviru regulatornog potrebnog prihoda, ne postoji. S druge strane, MH ERS MP je većinski vlasnik operatora distributivnog sistema i po tom osnovu može da raspolaže i upravlja pripadajućom ostvarenom dobiti, koja se odobrava u okviru potrebnog prihoda operatora distributivnih sistema.

Regulatorna komisija je odobrila trošak u iznosu od **227.398 KM**, za poboljšanje kvaliteta usluge distributivne djelatnosti (troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju).

Djelimično kontrolisani troškovi rada i održavanja (Trošak distributivnih gubitaka)

Prema izjašnjenju predstavnika podnosioca zahtjeva, za izračunavanje količine distributivnih gubitaka korišćeni su podaci iz elektroenergetskog bilansa i odobreni procenti distributivnih gubitaka po naponskim nivoima iz tabele 4. Rješenja o utvrđivanju cijena distribucije električne energije broj 01-213-60/15/R-08-117 od 25. marta 2016. godine.

Ovo je učinjeno imajući u vidu odluku RERS-a tokom održavanja prvog tarifnog postupka 2006. godine da će se prilikom priznavanja ovih troškova koristiti prvenstveno analizom rezultata iz Studije gubitaka, koja je jedina zvanična studija vezana za ovu problematiku u Republici Srpskoj („Proračun gubitaka električne energije u elektrodistributivnim mrežama Elektroprivrede Republike Srpske“, Beograd, septembar 2002. godine, čiji naručilac je bila „Elektroprivreda Republike Srpske“, Trebinje, a

obrađivač „Elektroenergetski koordinacioni centar“, Beograd, rukovodilac istraživanja prof. dr Nikola Rajaković). S obzirom da u međuvremenu nije bilo novih studija po pitanju gubitaka, smatramo da je potrebno zadržati isti osnov i u ovom tarifnom postupku.

Za izračunavanje troška distributivnih gubitaka podnosilac zahtjeva je naveo da je korišćena je procijenjena cijena 0,1031 KM/kWh, koja je dobijena imajući u vidu:

- „odluku NOS BiH“ da dok se ne steknu uslovi da se električna energija za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu može nabavljati na tržištu, po cijenama koje će, barem približno, odražavati troškove proizvodnih jedinica, a da iznos tarife za sistemsku uslugu neće izazvati tarifni šok kod krajnjih kupaca, mandatorno određuju jediničnu cijenu prenosnih gubitaka u iznosu od 109,94 KM/MWh i
- Konsultacije na nivou MH „Elektroprivrede Republike Srpske“.

Članom 22. Metodologije propisano je da je operator distributivnog sistema dužan da obrazloži zahtijevane stope distributivnih gubitaka, posebno tehničkih i netehničkih, za svaku godinu regulatornog perioda, te da prati gubitke u distributivnoj mreži i preduzima mjere za njihovo smanjenje, kao i da Regulatorna komisija utvrđuje odobrenu stopu distributivnih gubitaka, na osnovu zahtijevane stope distributivnih gubitaka i dostavljene dokumentacije (analize, studije...) operatora distributivnih sistema, analizom parametara mreže: strukture i stanja mreže i mjernih uređaja, strukture potrošnje električne energije, uporednim analizama i drugim raspoloživim podacima.

Na osnovu podataka dostavljenih u zahtjevima i u toku redovnog izvještavanja evidentno je da se distributivni gubici smanjuju iz godine u godinu i da još ima prostora za njihovo dalje postepeno smanjenje s obzirom na činjenicu da još uvijek postoje značajne razlike u ostvarenju između operatora distributivnog sistema u Republici Srpskoj i odstupanja u odnosu na studiju gubitaka i gubitaka na distributivnoj mreži u okruženju.

Komentar na Izvještaj voditelja postupka, da je neopravdano umanjena ukupna količina električne energije za pokrivanje distributivnih gubitaka u iznosu od 11 GWh, nije se mogao paušalno prihvatiti. Problem injektovanja energije proizvedene u elektranama na distributivnom nivou na prenosnu mrežu i time i gubitaka koji tim putem nastaju je odavno prepoznat. Da bi se ovo riješilo na pravičan način, tj. da bi troškove mrežarine platili oni korisnici mreže koji ih i uzrokuju, potrebno je imati mnogo detaljniju evidenciju količina i korisnika tako proizvedene energije. Nije ispravno da tu energiju za pokrivanje distributivnih gubitaka nastale zbog injektovanja energije proizvedene u elektranama na distributivnom nivou na prenosnu mrežu plaćaju krajnji kupci u Republici Srpskoj. Ovaj problem je novijeg datuma i nastao je zbog značajnog povećanja proizvodnje električne energije na distributivnom nivou, pa je ovu pojavu potrebno dodatno urediti.

Regulatorna komisija je sredstva potrebna za pokrivanje ovih gubitaka u većoj mjeri kompezovala kroz prenesene troškove prenosa i NOS-a, na način da su za taj iznos uvećane količine energije preuzete sa prenosne mreže u iznosu od 72.056.913 kWh, pod istim uslovima, a nakon razmatranja Izvještaja voditelja postupka odobreni su i dodatni distributivni gubici za ovu količinu električne energije u procentu od 2%, odnosno 1,44 GWh, s obzirom da je riječ o električnoj energiji koja sa 35 i 10 kV napona ide u prenosnu mrežu.

Na osnovu ovoga i na osnovu cjelovite analize dokumentacije podnosioca Regulatorna komisija smatra da je neophodno nastaviti sa provođenjem mjera za smanjenje distributivnih gubitaka, da se i dalje zadrži jednoobrazan pristup i da se procenti odobrenih distributivnih gubitaka smanje kako je prikazano u tabeli broj 6.

Tabela 6. Proceniti odobrenih distributivnih gubitaka po naponskim nivoima – odobreno 2016. godine i odobreno za 2023-2025.

(%)	Odobreno 2016.	Odobreno 2023-2025.
Gubici u 35 kV	1,20	1,00
Gubici u 10 kV	2,80	3,00
Kumulativni gubici u 35 i 10 kV	4,00	4,00
Gubici u 0.4 kV tehnički	8,00	6,50
Gubici u 0.4 kV ne-tehnički	1,70	0,50
Kumulativni gubici u 0.4 kV	13,70	11,00
Ukupni gubici	11,36	8,97

Odobreni procenti se primjenjuju na preuzetu energiju za svaki nivo pojedinačno i isti procenti gubitaka po naponskim nivoima se primjenjuju jednako na sve operatore distributivnih sistema u Republici Srpskoj.

Primjenom procenata iz tabele 6. dobijaju se distributivni gubici za sve operatore distributivnog sistema, kako je prikazano u tabeli 7.

Tabela 7. Distributivni gubici ODS-ova

		Електро крајина	Електро-Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро-Херцеговина	УКУПНО
Потрошња укупна	(GWh)	1.733,48	710,67	540,00	362,25	228,04	3.574,43
Потрошња на 0.4 kV	(GWh)	1.260,40	499,90	397,84	290,55	167,70	2.616,39
Губици у 0.4 kV технички	(%)	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50
Губици у 0.4 kV не-технички	(%)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Губици у 10 i 35 kV	(%)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Губици 0.4 kV укупни	(%)	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00
Преузето за 0.4 kV	(GWh)	1.416,18	561,69	447,01	326,46	188,43	2.939,77
Потрошња на 10 kV	(GWh)	472,81	169,96	108,63	67,41	35,88	854,69
Губици 10 kV укупни	(%)	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Преузето за 10 kV	(GWh)	487,43	175,22	111,99	69,50	36,99	881,13
Потрошња на 35 kV	(GWh)	0,27	40,80	33,53	4,29	24,46	103,35
Губици у 35 kV	(%)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Преузето у 35 kV	(GWh)	0,27	41,21	33,87	4,33	24,70	104,39
Потребно преузети	(GWh)	1.903,88	778,12	592,87	401,73	250,13	3.926,73
Губици укупни	(GWh)	170,41	67,45	52,87	39,48	22,08	352,29
Губици укупни	(%)	8,95	8,67	8,92	9,83	8,83	8,97
Губици не-технички	(%)	0,37	0,36	0,38	0,41	0,38	0,37
Губици технички	(%)	8,58	8,31	8,54	9,42	8,45	8,60
Губици 0.4 kV технички	(GWh)	148,70	58,98	46,94	35,64	19,79	310,03
Губици 0.4 kV не-технички	(GWh)	7,08	2,81	2,24	1,63	0,94	14,70
Губици 0.4 kV укупни	(GWh)	155,78	61,79	49,17	34,00	20,73	324,73
Губици 10 kV	(GWh)	14,62	5,26	3,36	2,17	1,11	26,52
Губици 35 kV	(GWh)	0,00	0,41	0,34	0,05	0,25	1,05
Укупни технички губици	(GWh)	163,32	64,65	50,63	37,85	21,14	337,59
Укупни не-технички губици	(GWh)	7,08	2,81	2,24	1,63	0,94	14,70
Укупни губици	(GWh)	170,41	67,45	52,87	39,48	22,08	352,29

U tabeli 8. dat je pregled procenata distributivnih gubitaka odobrenih u prethodnom tarifnom postupku 2016. godine, ostvarenih u 2021. godini i odobreni procenti distributivnih gubitaka za tarifni period 2023-2025. godine.

Tabela 8. Distributivni gubici u % (odobreni 2016, ostvareni 2021, zahtijevani i odobreni za tarifni period 2023-2025.)

	Електро крајина	Електро- Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро- Херцеговина	УКУПНО
ОДОБРЕНО 2016./ЗАХТИЈЕВАНО	11,61%	11,35%	10,17%	12,23%	11,28%	11,36%
ОСТВАРЕНО 2021.	12,86%	8,78%	4,93%	9,76%	8,48%	10,33%
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	8,95%	8,67%	8,92%	9,83%	8,83%	8,97%

Dakle na osnovu navedenog, odlučeno je da se podnosiocu zahtjeva ED Pale odobre distributivni gubici u količini od 39,48 GWh za planiranu godišnju potrošnju krajnjih kupaca od 362,25 GWh, umjesto zahtijevanih 46,17 GWh.

Kada je u pitanju cijena nabavke električne energije za pokrivanje distributivnih gubitaka, 10. i 11. novembra 2022. godine Regulatornoj komisiji su operatori distributivnih sistema u Republici Srpskoj dostavili „dopune zahtjeva“ u kojima se navodi da su od MH ERS MP dobili ponudu za nabavku električne energije za pokrivanje distributivnih gubitaka po cijeni od 0,1800 KM/kWh.

Regulatorna komisija ima obavezu i nadležnost zaštite krajnjih kupaca i elektroenergetskih subjekata od skokovitih promjena tarifnih stavova. Navedena cijena električne energije za pokrivanje distributivnih gubitaka bi predstavljala enormno povećanje ovog troška, koji bi se značajno odrazio na korisnike distributivnog sistema (Tabela 9), zbog čega je odlučeno da se cijena distributivnih gubitaka odobri u iznosu od 0,1090 KM/kWh. U Tabeli 10. prikazani su zahtijevani i odobreni iznosi ovog troška.

Tabela 9. Troškovi gubitaka (odobreni i zahtijevani za tarifni period 2023-2025)

	Cijena 2016. 0,057 KM/kWh	Cijena 0,1090 KM/kWh	Cijena 0,0180 KM/kWh
Potrošnja (kWh)	3.574.432.961	3.574.432.961	3.574.432.961
Gubici (kWh)	352.293.415	352.293.415	352.293.415
Cijena gubitaka (KM/kWh)	0,057	0,109	0,18
Gubici (KM)	20.080.725	38.399.982	63.412.815

Tabela 10. Distributivni gubici – iznos i trošak (zahtijevani i odobreni za tarifni period 2023-2025.)

	Електро крајина	Електро- Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро- Херцеговина	УКУПНО	
ЗАХТИЈЕВАНО	kWh	211.450.609	84.116.021	64.705.818	46.172.751	27.894.038	434.339.237
ЗАХТИЈЕВАНО	KM	21.800.558	8.672.362	6.671.170	4.760.411	2.875.875	44.780.375
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	kWh	170.405.245	67.454.451	52.869.596	39.479.892	22.084.232	352.293.415
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	KM	18.574.172	7.352.535	5.762.786	4.303.308	2.407.181	38.399.982

Ukupni troškovi poslovne aktivnosti

Regulatorna komisija je odlučila da se godišnji kontrolisani troškovi rada i održavanja koriguju koeficijentom efikasnosti u iznosu od 1%, te su ukupni odobreni godišnji troškova poslovne aktivnosti prikazani u tabeli 11.

Tabela 11. Troškovi poslovne aktivnosti (KM)

OPIS	ODOBRENO 2016.	ZAHTJEV	ODOBRENO
Troškovi amortizacije	6.298.051	5.195.579	5.195.579
Kontrolisani troškovi rada i održavanja	8.459.663	16.376.943	12.259.639
Troškovi materijala	1.162.954	2.645.600	1.137.827
Troškovi zarada i naknada zarada	5.036.109	11.584.905	8.913.913
Troškovi proizvodnih usluga	904.697	1.624.051	1.164.530
Nematerijalni troškovi (dio)	1.128.505	294.989	815.971
Nematerijalni troškovi (vertikalno integrisano preduzeće)	227.398	227.398	0
Troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju	-	-	227.398
Koeficijent efikasnosti (%)	-	-	1
Kontrolisani troškovi rada i održavanja –korigovani	-	-	12.137.042
Nekontrolisani troškovi rada i održavanja (Nematerijalni tr. - dio)	-	555.529	-
Djelimično kontrolisani troškovi rada i održavanja (trošak distrib. gubitaka)	2.327.044	4.760.411	4.303.308
UKUPNO TROŠKOVI POSLOVNE AKTIVNOSTI	17.084.758	26.888.462	21.635.930

Vrijednost kapitala

Podnosilac zahtjeva je obrazložio način na koji se formirao kapital preduzeća, te da se on odnosi na ukupni kapital privrednog društva, a ne samo na djelatnost distribucije. U samom izjašnjenju podnosioca nije naveden razlog odstupanja kapitala preduzeća od vrijednosti regulativne osnove. Prema Metodologiji izvori finansiranja regulativne osnove su sopstveni kapital i pozajmljeni kapital (dugoročni krediti) u visini racionalno i obazrivo angažovanih sredstava prema finansijskim izvještajima preduzeća. Analizom ukupnog kapitala prema podacima iz revizorskih izvještaja za 2021. godinu evidentan je nedostatak kapitala za finansiranje regulativne osnove.

Zbog navedene neusaglašenosti vrijednosti regulativne osnove i nedostatka kapitala izvršena je korekcija vrijednosti regulativne osnove i ona iznosi **68.838.670 KM**.

Podnosilac je u svojim komentarima na Izvještaj voditelja postupka istakao da je sopstveni kapital podcijenjen i da bi trebao iznositi 87.754.793 KM, s obzirom da ED Pale od 1. januara 2022. godine u svom sastavu nema podjelu po segmentima i da je za segment proizvodnje osnovano novo preduzeće čiji je 100% vlasnik podnosilac zahtjeva, te da su proizvodna postrojenja prenesena kao nenovčani ulog i čine kapital zavisnog preduzeća, što implicira da bi povrat na kapital trebao iznositi 3.865.312 KM.

Komentar podnosioca zahtjeva ne može se prihvatiti iz razloga što se povrat na kapital utvrđuje za distributivnu djelatnost, prema vrijednosti kapitala koja je alocirana na djelatnost distribucije, a preuzeta iz finansijskih izvještaja podnosioca zahtjeva.

Na osnovu dostavljene dokumentacije podnosioca, obavljene analize ulaznih podataka Regulatorna komisija je utvrdila vrijednost kapitala u iznosu od 68.838.670 KM, od čega se 63.596.494 KM odnosi na sopstveni kapital, a 5.242.176 KM na pozajmljeni kapital.

Stopa povrata i povrat na kapital

U dostavljenom zahtjevu zahtijevana je jedinstvena stopa povrata na kapital, i na sopstveni i na pozajmljeni, u iznosu 6,7%. Jedinstvena stopa je izračunata u studiji restrukturiranja operatora distributivnog sistema i snabdjevača, analiza i ocjena postojećeg stanja. Pomenutu analizu je u okviru projektnog plana restrukturiranja elektrodistribucija uradio „PricewaterhouseCoopers Savjetovanje d.o.o“ Zagreb uz potpuni nadzor, tehničku podršku i konsultaciju „PWC Strategy&Power&Utilities“ centar izvrsnosti iz Njemačke. U ovoj studiji nisu uzeta u obzir inflatorna kretanja, koja su rezultat turbulencija na tržištu kapitala u prethodnoj godini.

Takođe, podnosilac se izjasnio da realizovane revalorizacione rezerve nemaju uticaj na povrat.

Regulatorna komisija utvrđue stopu povrata na kapital kao ponderisani trošak kapitala, koji uključuje trošak sopstvenog kapitala i trošak pozajmljenog kapitala. Parametri na osnovu kojih je utvrđena stopa povrata na kapital prikazani su u tabeli koja 12.

Tabela 12. Stopa povrata na kapital

Rf - bezrizična kamatna stopa	4,16%
β - beta koeficijent	0,63
Rm - tržišna premija rizika	4,43%
Krr - koeficijent korekcije	0,97
Csk – cijena sopstvenog kapitala $Csk = Rf + \beta (Rm - Rf)$	4,33%
Cpk = cijena pozajmljenog kapitala	3,98%
SP – stopa povrata	4,16 %

Bezrizična kamatna stopa R_f je prosječna kamatna stopa koja je ostvarena na Banjalučkoj berzi hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka.

Podaci za β - beta koeficijent za električnu energiju i R_m - tržišna premija rizika utvrđeni su na osnovu podataka iz Damodaron baze podataka, uzimajući u obzir činjenicu da je tržišna premija rizika u sektoru električne energije niža od opšte tržišne premije rizika, kao i da na osnovu istorijskih podataka u elektroenergetskom sistemu Republike Srpske nije bilo izraženih rizika ulaganja i da je prema tome rizik poslovanja za regulisanu djelatnost distribucije manji nego za ostale djelatnosti.

Krr je utvrđen u skladu sa Metodologijom, prema podacima iz finansijskih izvještaja podnosioca za 2021. godinu.

Usljed nedostatka podataka, cijena pozajmljenog kapitala je procjenjena prema podacima ostalih operatora distributivnog sistema, iz razloga što je većina kredita realizovana zajednički na nivou Mješovitog holdinga.

Regulatorna komisija je utvrdila stopu povrata na kapital Elektrodistribuciji Pale prema Metodologiji i parametrima prikazanim u gornjoj tabeli u iznosu od **4,16%**, umjesto zahtijevanih **6,7%**.

Na osnovu preporučene regulativne osnove iz tabele 1. i preporučene stope povrata iz tabele 12. dobija se povrat na kapital u iznosu od **2.861.200 KM**.

Ostali prihod

Podnosilac je naveo da zahtijevani ostali prihodi predstavljaju prihode nastale od aktiviranja sopstvenih učinaka, kao i prihode od zakupnina i prihode od fondova (refundiranje bolovanja).

Regulatorna komisija je odlučila je da se ostali prihod utvrdi kao prosjek ostvarenih ostalih poslovnih prihoda za period 2019-2021. godine, koji su preuzeti iz revizorskih izvještaja podnosioca zahtjeva i da se prizna u iznosu od **1.180.510 KM**.

Regulatorni godišnji potreban prihod

Na osnovu naprijed navedenog, utvrđen je regulatorni godišnji potreban prihod u iznosu od **23.316.619 KM**, kao što je prikazano u tabeli 13.

Tabela 13. Regulatorni godišnji potreban prihod (KM)

Troškovi poslovne aktivnosti - odobreno	21.653.930
Povrat na kapital - odobreno	2.861.200
Ostali prihod - odobreno	1.180.510
REGULATORNI GODIŠNJI POTREBAN PRIHOD - ODOBRENO	23.316.619

Utvrđivanje troškova korišćenja prenosne mreže

Preneseni troškovi prenosa, NOS-a, sistemskih i pomoćnih usluga (troškovi korišćenja prenosne mreže) su izračunati na osnovu elektroenergetskih veličina planiranih Elektroenergetskim bilansom Elektroprivrede Republike Srpske, odnosno utvrđenog plana distribucije za tarifni period 2023-2025. godinu i cijena za ove usluge koje je utvrdila Državna regulatorna komisija za električnu energiju.

U tabeli 14. prikazana je osnovica za izračunavanje troškova korišćenja prenosne mreže, jedinične cijene za izračunavanje troškova i pripadajući troškovi.

Tabela 14. Preneseni troškovi – ODOBRENO

OPIS	Odobreno
<i>Osnovica za izračunavanje troškova korišćenja prenosne mreže</i>	
Potrošnja (kWh)	362.247.557
Preuzimanje iz prenosne mreže (kWh)	195.230.823
Proizvodnja DHE i MHE (kWh)	155.867.251
Preuzimanje na DN iz drugih sistema (kWh)	11.149.483
Distributivni gubici (kWh)	39.479.892
Dodatno (kWh)	72.056.913
Preuzimanje iz prenosne mreže za obračun (kWh)	306.767.629
Zbir neistovremenih vršnih opterećenja (kW)	681.898
<i>Cijene korišćenja prenosne mreže</i>	
Cijena prenosa (KM/kWh)	0,0058
Cijena prenosa (KM/kW)	1,4720
Cijena NOS-a (KM/kWh)	0,00078
Cijena prenosnih gubitaka (KM/kWh)	0,10900
Cijena SR i TR (KM/kWh)	0,00479
<i>Trošak prenosne mreže (prenosa, NOS i pomoćne usluge)</i>	
Trošak prenosa (preuz. iz pr. mr.) (KM)	2.776.870
Trošak NOS-a (preuz. iz pren. mr.) (KM)	240.199
Trošak prenosnih gubitaka, SR i TR (KM)	2.459.243

Ukupno korišćenje prenosne mreže (KM)	5.476.313
--	------------------

Dakle, na osnovu podataka iz tabele 14. Regulatorna komisija je utvrdila troškove korišćenja prenosne mreže u iznosu od **5.476.313 KM**, umjesto zahtijevanih 3.962.215 KM.

Ukupan potreban prihod za određivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema u Republici Srpskoj

Ukupni potreban prihod treba da obezbijedi operatoru distributivnog sistema pouzdan i efikasan rad i razvoj elektrodistributivnog sistema, kao i adekvatan kvalitet snabdijevanja električnom energijom. Tarifni stavovi treba da pokriju troškove distributivne djelatnosti (trošak distributivne mreže i trošak opravdanih distributivnih gubitaka) i troškova korišćenja prenosne mreže koji se prenose na djelatnost distribucije.

U tabelama 15. i 16. prikazan je ukupan potreban prihod za operatora distributivnog sistema ED Pale, koji predstavlja osnov za određivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema u Republici Srpskoj.

Tabela 15. Ukupni potreban prihod (KM)

REGULATORNI GODIŠNJI POTREBAN PRIHOD	23.316.619
TROŠKOVI PRENOSNE MREŽE	5.476.313
UKUPNI POTREBAN PRIHOD - ODOBRENO	28.792.932

Tabela 16. Ukupan potreban prihod po stavkama (KM)

ELEKTRODISTRIBUCIJA PALE						
Opis		Odobreno 2016.	Ostvarenje	ZAHTJEV 29.4.2022.	ZAHTJEV 14.9.2022.	Odbreno
			2021.	2023-2025.	2023-2025.	2023-2025.
1	REGULATIVNA OSNOVA	87.488.080	91.470.362	93.428.032	93.428.032	93.471.062
2	Troškovi amortizacije	6.136.784	5.644.743	5.195.579	5.195.579	5.195.579
3	Kontrolisani troškovi rada i održavanja	8.361.907	14.481.623	16.376.943	16.376.943	12.259.639
3.1	Troškovi materijala	1.873.290	1.084.763	2.645.600	2.645.600	1.137.827
3.2	Troškovi zarada i naknada zarada	5.726.708	11.223.030	11.584.905	11.584.905	8.913.913
3.3	Troškovi proizvodnih usluga	394.353	1.524.353	1.624.051	1.624.051	1.164.530
3.4	Nematerijalni troškovi (dio)	76.413	177.998	294.989	294.989	815.971
3.5	Nematerijalni troškovi (vertikalno integrisano preduzeće)	291.143	471.479	227.398	227.398	0
3.6	Troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju	-	-	-	-	227.398
3K	Kontrolisani troškovi rada i održavanja sa koef. ef. (1%)					12.137.042
4	Nekontrolisani tr. r. i o. (nemat. troškovi - dio)	259.023	416.786	555.529	555.529	0
5	Djelimično kontrolisani troškovi rada i održavanja (trošak distributivnih gubitaka)	2.328.255	2.279.827	4.760.411	4.760.411	4.303.308

5.1	Količina (kWh)	40.850.000	45.706.858	46.172.751	46.172.751	39.479.892
5.2	Cijena (KM/kWh)	0,0570	0,0498	0,1031	0,1031	0,1090
6	UKUPNO TROŠKOVI POSLOVNE AKTIVNOSTI (2)+(3K)+(4)+(5)	17.085.969	22.822.979	26.888.462	26.888.462	21.635.930
7	Vrijednost kapitala	87.488.080	91.470.362	93.428.032	93.428.032	68.838.670
8	Stopa povrata WACC (%)	3,39%	3,39%	6,70%	6,70%	4,16%
9	POVRAT NA KAPITAL	2.968.635	3.009.288	3.155.494	3.155.494	2.861.200
10	OSTALI PRIHOD	1.459.107	2.405.146	2.662.333	2.662.333	1.180.510
11	REGULATORNI GODIŠNJI POTREBAN PRIHOD ODS-a (6)+(9)-(10)	18.428.883	23.427.121	27.381.623	27.381.623	23.316.619
12	TROŠKOVI PRENOSNE MREŽE	4.037.102	3.578.733	3.962.215	3.962.215	5.476.313
13	UKUPNI POTREBAN PRIHOD (11)+(12)	22.465.985	27.005.854	31.343.838	31.343.838	28.792.932
14	Plan distribucije el. en. (kWh)	293.097.938	340.640.088	341.247.557	341.247.557	362.247.557
15	Prosječna cijena (KM/kWh) (13)/(14)	0,0767	0,0793	0,0919	0,0919	0,0795

Raspodjela troškova distributivne djelatnosti na tarifne elemente i kategorije potrošnje

Podnosilac zahtjeva nije u svom zahtjevu dostavio prijedlog jedinstvenih tarifnih stavova po tarifnim grupama, a kako je naveo razlog je u činjenici da postoji potreba za provođenjem postupka tokom kojeg će biti utvrđene potrebe promjene važećeg Tarifnog sistema, kako bi isti bio u cjelosti usklađen sa novom Metodologijom, ali i razmotrena pitanja izmjena u vezi sa korekcijom odnosa visine naknada u višoj i nižoj sezoni, višem i nižem dnevnom tarifnom stavu, te optimizacija broja tarifnih grupa u koje se svrstavaju korisnici sistema na 0,4 kV naponu.

Na formalnoj raspravi razmatrana su i pitanja u vezi sa Tarifnim sistemom, a podnosilac zahtjeva dostavio je i komentare na Radni materijal tarifnog sistema koji je Regulatorna komisija objavila 21. jula 2022. godine.

Pitanja u vezi sa kategorijama potrošnje, tarifnim grupama i vremenskim diferenciranjem tarifnih stavova, na što je ukazao podnosilac zahtjeva, se razmatraju u Tarifnom sistemu, a nacrt ovog akta Regulatorna komisija je utvrdila 10. novembra 2022. godine, a kada je u pitanju sam način raspodjele troškova distributivne djelatnosti na tarifne elemente i kategorije potrošnje preporuka voditelja postupka je da se koriste isti principi kao u prethodnim tarifnim postupcima, a što je prikazano u nastavku.

Troškovi distributivne djelatnosti u visini odobrenog potrebnog prihoda se raspoređuju na kategorije potrošnje i grupe kupaca srazmjerno troškovima koje prouzrokuju sistemu.

Način raspodjele zavisi od raspoloživih podataka i zasniva se na graničnim troškovima (troškovi budućih promjena) ili ostvarenim troškovima.

Raspodjela troškova distributivnog kapaciteta na kategorije potrošnje i tarifne grupe urađena je na osnovu analize graničnog troška distributivnog kapaciteta (iz prethodnog tarifnog postupka), analize opterećenja kategorija potrošnje i tarifnih grupa (neistovremeno vršno opterećenje, istovremeno vršno opterećenje, koeficijenti istovremenosti unutar kategorija i grupa, koeficijenti istovremenosti kategorije i grupe u

odnosu na sistem). Cijena distributivnog kapaciteta je utvrđena usklađivanjem potrebnog prihoda distribucije sa prihodom po graničnom trošku, primjenom koeficijenta korekcije na granični trošak kapaciteta svake kategorije potrošnje.

Raspodjela troškova distributivne mreže na tarifne elemente izvršena je prema prirodni troška, tako što su fiksni troškovi, a to su troškovi distributivnog kapaciteta, pripisani tarifnom elementu obračunska snaga, a varijabilni troškovi, a to su troškovi gubitaka električne energije u mreži, pripisani tarifnom elementu aktivna električna energija, dok su troškovi prenosne mreže pripisani tarifnim elementima obračunska snaga i aktivna električna energija u omjeru u kom je to utvrđeno od strane DERK-a.

Za korisnike distributivnog sistema kojima se obračunska snaga utvrđuje mjerenjem, cijena distributivnog kapaciteta (cijena obračunske snage) jednaka je ovako utvrđenoj cijeni.

Za korisnike kojima se obračunska snaga ne utvrđuje mjerenjem, dio troškova distributivnog kapaciteta nastao kao razlika ukupnog distributivnog troška i troška godišnje projektovane potrošnje nastale na bazi neistovremenog vršnog opterećenja i pripadajući troškovi prenosa preraspoređen je u odnosu 55% na snagu, a 45% na energiju. Naime, iako je po svojoj prirodi trošak korišćenja distributivne mreže fiksni i ne zavisi od potrošnje krajnjeg kupca već samo od snage koja je za njega rezervisana, s obzirom da mjerenje snage ne postoji za sve kupce, neopravdano je za kupce kojima se snaga ne mjeri veći dio ovih troškova obračunavati kroz snagu, tj. u ovom slučaju u fiksnom iznosu, jer se iznos obračunske snage utvrđuje na osnovu analize opterećenja jednako za sve kupce u jednoj grupi potrošnje na osnovu prosječnih pokazatelja. Praksa da se dio troškova distributivne mreže raspoređuje na varijabilni dio (po kWh) prisutna je u svim zemljama okruženju i Evropske Unije, pri čemu se procenat raspodjele razlikuje od zemlje do zemlje.

Trošak gubitaka električne energije je raspoređen srazmjerno preporučenim opravdanim procentima tehničkih gubitaka po naponskim nivoima, dok je trošak komercijalnih gubitaka raspoređen ravnomjerno na sve kategorije potrošnje.

Na osnovu prethodno navedenog i Tarifnog sistema izvršiće se raspodjela ukupnih troškova podnosica zahtjeva na tarifne elemente, kategorije potrošnje i tarifne grupe i utvrditi jedinstveni tarifni stavovi za korisnike distributivnih sistema u Republici Srpskoj.

Pravna pouka se zacniva na odredbi člana 25. Zakona o energetici, te članu 5. i 15. Zakona o upravnim sporovima (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 109/05 i 63/11).

Pouka o pravnom lijeku:

Ovo rješenje je konačno. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Okružnom sudu u Trebinju u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

Predsjednik

Vladislav Vladičić